

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kotrčové a soudců Mgr. Pavly Polednové a JUDr. Olgy Petrové ve věci

žalobkyně: **AGRO FOLIJA d.o.o.**, identifikační číslo MBS 080783417
sídlem Karlovačka 57, 47303 Josipdol, Chorvatská republika
zastoupená advokátem JUDr. Jindřichem Jaškem
sídlem Koliště 259/55, 602 00 Brno

proti
žalované: **Raiffeisenbank a. s.**, IČO 49240901
sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 00 Praha 4 Nusle
zastoupená advokátem Mgr. Markem Vojáčkem
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

o zaplacení 19 360 EUR s příslušenstvím,
k odvolání žalobkyně a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 15. listopadu 2019, č. j. 38 C 124/2019-143,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši **18 148,50 Kč** do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Jindřicha Jaška, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 13 381,64 EUR s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,05% ročně od 4. 7. 2018 do zaplacení a náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky ve výši 1 200 Kč, do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), zamítl žalobu co do částky 5 978,36 EUR s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9% ročně od 4. 7. 2018 do zaplacení a co do úroku z prodlení ve výši 0,95% ročně z částky 13 381,64 EUR od 4. 7. 2018 do zaplacení (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni k rukám advokáta JUDr. Jindřicha Jaška náhradu nákladů řízení ve výši 57 468 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
2. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala na žalované zaplacení částky 19 360 EUR s příslušenstvím z titulu náhrady škody, která jí vznikla v důsledku podvodného jednání neznámého pachatele a porušení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu ze strany žalované.
3. Žalovaná s žalobou nesouhlasila, navrhovala její zamítnutí. Tvrdila, že škoda byla žalobkyni způsobena podvodným jednáním třetí osoby a současně si vznik škody zapříčinila též sama žalobkyně, neboť pokud by jednala s náležitou opatrností, nemohlo by dojít k odeslání peněžních prostředků na účet třetí osoby na základě podvržené faktury.
4. Soud prvního stupně na základě provedeného dokazování učinil závěr o skutkovém stavu, z něhož plyne, že žalobkyně navázala obchodní vztah se společností Silas plast s.r.o., s níž komunikovala e-mailem. E-mailem od Silas plast s.r.o. obdržela i zálohovou fakturu na 19 360 EUR. Následně na základě podvrženého e-mailu (jenž vypadal jako zasláný zaměstnancem Silas plast s.r.o., pouze koncovka e-mailových adres příjemců kopie nebyla „eu“, ale „ml“ a „cf“), který ji informoval o změně účtu a k němuž byla připojena falešná zálohová faktura, žalobkyně převedla ze svého účtu částku 19 360 EUR určenou pro Silas plast s.r.o. na bankovní účet xxx vedený u žalované (dále jen „předmětný účet“), jehož majitelem byl Y. O. B. (dále též „klient“). Částka 19 360 EUR byla na předmětný účet připsána 24. 5. 2017, v týž den byla z předmětného účtu odesláno 19 200 EUR na účet v Nigérii. Předmětný účet zřídila žalovaná přesto, že při jeho založení jí klient předložil zjevně nevěrohodné dokumenty (nabídku práce, pracovní smlouvu, vyúčtování elektriny). Na předmětný účet došly před platbou od žalobkyně tři jiné příchozí platby, došlé částky byly vždy v týž den téměř celé převedeny na účet v Nigérii. Na základě jiné události, k níž došlo 24. 5. 2017 – pokusu jiného klienta o zřízení účtu u žalované s obdobnými dokumenty – začala žalovaná dne 24. 5. 2017, ale až po odeslání platby 19 200 EUR do Nigérie, předmětný účet prověřovat a zablokovala jej (na účtu už byl jen zůstatek 243,37 EUR) a nahlásila podezřelý obchod Finančnímu analytickému útvaru (dále jen „FAU“). Proti majiteli předmětného účtu bylo zahájeno trestní stíhání pro legalizaci výnosů z trestné činnosti, trestní řízení dosud nebylo ukončeno (je ztíženo doručováním do ciziny). Policie ČR zatím nepravomocně rozhodla o vydání částky 243,37 EUR žalobkyni.
5. Takto zjištěný skutkový stav hodnotil soud prvního stupně po právní stránce. Aplikoval zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), zákon č. 21/1992 Sb., o bankách (dále jen „zákon o bankách“) a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „zákon AML“). Konstatoval, že žalobkyni vznikla újma na jmění (škoda) ve výši 19 360 EUR, když o tuto částku se snížil majetek žalobkyně zasláním částky na předmětný účet na základě falešné zálohové faktury. Dospěl k závěru, že škoda žalobkyni nevznikla až „přeposláním“ částky 19 200 EUR z předmětného účtu, ale již připsáním částky 19 360 EUR na předmětný účet, neboť již tímto okamžikem žalobkyně ztratila možnost s finančními prostředky dále nakládat a dispozice s nimi přešla na Klienta žalované. Dále se zabýval

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

tím, zda tato škoda byla v příčinné souvislosti s porušením právní povinnosti žalované a zda je žalovaná povinna škodu v této či jiné výši žalobkyni nahradit. Dovodil, že žalovaná byla v daném případě povinna provést kontrolu klienta Y. O. B. ve smyslu ust. § 9 zákona AML při navázání obchodního vztahu (tzn. ještě před zřízením předmětného účtu), a poté ji provádět i v době trvání obchodního vztahu. Dospěl k závěru, že již při navázání obchodního vztahu s panem B. žalovaná porušila svou povinnost provést kontrolu klienta podle ust. § 9 odst. 1 písm. b) zákona AML, když si sice formálně nechala předložit určité dokumenty, jejich obsah však nezkontrolovala. Při obezřetném postupu (jenž je žalované uložen ust. § 12 zákona o bankách) a řádné kontrole Klienta by přitom žalovaná musela nabýt pochybnosti o pravosti předložených dokladů a o pravdivosti informací poskytnutých Klientem, a v souladu s ust. § 15 odst. 1 písm. c) zákona AML bylo v takovém případě její povinností odmítnout navázání obchodního vztahu s Klientem (případně jej, byl-li by v mezidobí již navázán, ukončit). Přisvědčil žalované, že není její povinností u každé transakce zjišťovat podkladový právní vztah převodů peněžních prostředků nebo kontrolovat, zda označený příjemce peněžních prostředků je totožný s majitelem účtu, na něž jsou prostředky zasílány, neboť to by odporovalo základnímu principu platebního styku. Dovodil však, že i po navázání obchodního vztahu s klientem byla žalovaná povinna provádět průběžné sledování obchodního vztahu podle ust. § 9 odst. 1 písm. c) zákona AML a podle ust. § 18 odst. 1 zákona AML oznámit bez zbytečného odkladu FAU podezřelé obchody. Tuto povinnost pak dle soudu prvního stupně žalovaná porušila tím, že nereagovala na skutečnost, že na předmětném účtu probíhaly operace naplňující znaky podezřelého obchodu podle § 6 odst. 1 písm. e) zákona AML, když na účet od 16. 5. 2017 do 22. 5. 2017 přišly 3 platby ze zahraničí, z nichž každá převyšovala údajný roční plat klienta, všechny částky byly vzápětí „přeposlány“ do Nigérie, a poté dne 24. 5. 2017 následovala obdobná transakce - nejprve přijetí částky 19 360 EUR na účet, vzápětí příkaz klienta k odeslání částky 19 200 EUR z předmětného účtu do Nigérie. Uzavřel, že i s ohledem na předchozí pohyby na předmětném účtu naplnil obchod ze dne 24. 5. 2017 znaky podezřelého obchodu, a povinností žalované bylo nejen tento obchod oznámit FAU, ale podle ust. § 20 odst. 1 zákona AML též odložit splnění příkazu klienta k odeslání částky 19 200 EUR, neboť bezodkladným splněním tohoto příkazu mohlo být zmařeno nebo podstatně ztíženo zajištění finančních prostředků, jež v daném případě mohly být výnosem z trestné činnosti. Při posuzování příčinné souvislosti vyšel ve smyslu závěrů vyplývajících z rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 9. 2013 sp. zn. 28 Cdo 1635/2012 z toho, že o vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li konkrétní majetková újma následkem konkrétního protiprávního úkonu škůdce, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku. Příčinou škody může být jen takové protiprávní jednání, bez něhož by škodný následek nevznikl. Poté dospěl k závěru, že zřízení předmětného účtu v rozporu s ust. § 9 odst. 1 písm. b) a s ust. § 15 odst. 1 písm. c) zákona AML bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody žalobkyně, když zřízením předmětného účtu žalovaná umožnila odeslání finančních prostředků žalobkyně na předmětný účet na základě falešné zálohové faktury. Současně dovodil, že bez uvedeného porušení povinností žalované by škoda žalobkyni popsáním způsobem vzniknout nemohla. Z hlediska existence příčinné souvislosti označil za nevýznamné, že porušení povinností žalované nebylo jedinou příčinou vzniku škody, a že ke škodě by nedošlo bez podvodného jednání další osoby (patrně pana B.) a též bez jednání žalobkyně, jež na základě falešné zálohové faktury dala své bance příkaz k úhradě částky 19 360 EUR. U porušení povinností žalované podle ust. § 18 odst. 1 zákona AML oznámit FAU podezřelé obchody na předmětném účtu soud prvního stupně příčinnou souvislost se vznikem škody neshledal, neboť by zaslání a připsání částky 19 360 EUR na předmětný účet nezabránilo. Rovněž porušení povinností žalované podle ust. § 20 odst. 1 zákona AML není dle soudu prvního stupně v příčinné souvislosti se vznikem škody, neboť k němu došlo až poté, co škoda žalobkyni vznikla.

6. Na základě uvedeného pak soud prvního stupně uzavřel, že porušením povinností stanovených v ust. § 9 odst. 1 písm. b) a § 15 odst. 1 písm. c) zákona AML (v odůvodnění patrně v důsledku písařské chyby nesprávně uvedeno § 20 odst. 1 zákona AML) zasáhla žalovaná do vlastnického

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

práva žalobkyně k finančním prostředkům, neboť žalobkyně připsáním částky 19 360 EUR na předmětný účet ztratila možnost tyto své existující ekonomické zdroje dále užívat. Dovodil tak, že bylo zasaženo do absolutního práva žalobkyně, a žalovaná je proto povinna k náhradě způsobené škody podle ust. § 2910 věta první o. z. Neshledal naopak, že by žalovaná byla povinna k náhradě škody podle ust. § 2910 věta druhá o. z., když účelem zákona AML není poskytovat ochranu individuálním zájmům konkrétních osob, ale chránit zájem obecný - zabránit zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti a k financování terorismu a vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání (viz ust. § 1 zákona AML). Dále soud prvního stupně s poukazem na ust. § 2911 a § 2918 o. z. a judikaturu Nejvyššího soudu České republiky dospěl k závěru, že v daném případě si ani žalobkyně nepočínala dostatečně obezřetně, když se v komunikaci se svým obchodním partnerem Silas plast s.r.o. ohledně bankovních údajů pro úhradu částky 19 360 EUR spolehla na nezabezpečenou emailovou komunikaci (bez využití např. zaručeného elektronického podpisu). I když emailová komunikace je v obchodních stycích běžná, zde vzhledem k výši částky, o níž se jednalo, a dále i vzhledem k ne zcela obvyklé situaci – změně zálohové faktury několik dní po jejím prvním zaslání - bylo dle soudu prvního stupně na místě pravost doručených emailových zpráv a jejich odesílatele ověřit jiným způsobem, např. telefonicky. Poukázal rovněž na to, že při bližším zkoumání emailu z 19. 5. 2017 bylo možné zjistit, že koncovky emailových adres některých adresátů kopie zprávy neodpovídají ČR nebo EU, ale jde o kódy afrických zemí – Mali (.ml) a Středoafričké republiky (.sf), což pro žalobkyni mělo být varovným signálem. S ohledem na shora uvedené uzavřel, že škoda vznikla též následkem nedostatečné obezřetnosti žalobkyně, která se tak spolupodílela na vzniku škody. Podíl žalobkyně na vzniku škodu hodnotil jako nikoliv zanedbatelný, nicméně nižší než podíl žalobkyně, již je povinnost obezřetného postupu při výkonu činnosti výslovně uložena zákonem o bankách, a jež porušila své konkrétní zákonné povinnosti stanovené zákonem AML. Vzhledem k uvedeným skutečnostem pak jako odpovídající shledal podíl ve výši 30 % s tím, že v tomto rozsahu za vzniklou škodu žalovaná neodpovídá. Současně soud prvního stupně zohlednil, že z celkové škody 19 360 EUR bude žalobkyni vrácena (nahrazena) část ve výši 243,37 EUR, na základě rozhodnutí Policie ČR. Byť toto rozhodnutí dosud není pravomocné, soud prvního stupně z něj s poukazem na § 135 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen o.s.ř.) vycházel. Dovodil tedy, že výše škody činí 19 116,63 EUR, přičemž žalovaná je s ohledem na svůj podíl na vzniku škody škodu v rozsahu 70 % povinna žalobkyni nahradit škodu ve výši 13 381,64 EUR. Pro úplnost pak soud prvního stupně vysvětlil, že na straně obou účastníků neshledal porušení prevenční povinnosti dle § 2900 o. z. V případě žalované vzal v úvahu, že ust. § 2900 o. z. má pouze subsidiární povahu a nepoužije se tam, kde jsou právní povinnosti určitého subjektu výslovně upraveny zákonem, zde zákonem AML. U žalobkyně pak zohlednil, že prevenční povinnost dle § 2900 o. z. nemohla porušit ve vztahu k sobě samé, neboť se vztahuje pouze k újmě vzniklé na chráněných statcích jiného subjektu. S poukazem na ust. § 1958 odst. 2 o. z. a ust. § 1970 o. z. dovodil, že žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni náhradu škody bez zbytečného odkladu poté, co byla vyzvána k zaplacení dopisem z 21. 9. 2017, přičemž za takovou dobu považoval dobu jednoho týdne. Uzavřel, že žalovaná se dostala do prodlení s plněním počínaje dnem 29. 9. 2017 a počínaje tímto dnem je žalovaná povinna platit z dlužné částky úrok z prodlení ve výši dle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., tzn. 8,05 % ročně. Respektoval nicméně žalobní návrh, v němž žalobkyně požadovala úrok z prodlení až od 4. 7. 2018 s tím, že výše zákonného úroku z prodlení se tím však nezměnila. Současně uzavřel, že žalobkyně má vůči žalované právo také na náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky v paušální výši 1 200 Kč, neboť mezi žalobkyní a žalovanou jde o vzájemný závazek mezi podnikateli. Na základě uvedeného soud prvního stupně posoudil žalobu jako důvodnou co do částky 13 381,64 EUR s úrokem z prodlení z této částky od 4. 7. 2018 do zaplacení a náhradou nákladů spojených s uplatněním pohledávky ve výši 1 200 Kč, proto jí v tomto rozsahu vyhověl. Ve zbylé části žalobu zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodoval podle § 142 odst. 2 o.s.ř. a žalobkyni úspěšně v 69 % předmětu řízení přiznal vůči žalované, úspěšně v 31 % předmětu řízení, právo na náhradu 38 %

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

nákladů řízení sestávajících se ze zaplaceného soudního poplatku, nákladů právního zastoupení a cestovních nákladů.

7. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala žalobkyně i žalovaná odvolání.
8. Žalobkyně směřovala své odvolání do zamítavého výroku o věci samé II. a do výroku o nákladech řízení III. napadeného rozsudku. Namítala, že soud prvního stupně dospěl na základě provedeného dokazování k nesprávným skutkovým zjištěním a věc nesprávně právně posoudil. Soudu prvního stupně zejména vytýkala, že nesprávně určil míru jejího spoluzavinění a vyjádřila názor, že při porovnání všech příčin vzniku škody je její podíl na způsobené škodě zcela zanedbatelný. Poukázala na to, že jejím jednáním nedošlo k porušení žádné právní povinnosti, a to ani obecné prevenční povinnosti podle ust. § 2900 o. z. Uvedla, že e-mailová komunikace představuje zcela běžný způsob zaslání faktur mezi podnikateli, přičemž telefonické ověřování správnosti každé přijaté faktury není v dané situaci možné po ní rozumně požadovat. Nadto upozornila, že inkriminovaná zálohová faktura obsahovala vlastnoruční podpis jednatele společnosti Silas plast s.r.o., což v jejich očích zvyšovalo důvěryhodnost faktury. Jako další významnou okolnost, která na její straně eliminovala jakékoliv podezření, označila skutečnost, že jak na původní zálohové faktuře, tak na zfalšované faktuře byly uvedeny bankovní účty u Raiffeisenbank a. s., přičemž změna účtu v rámci jedné banky mohla být způsobena celou řadou v podnikatelském prostředí naprosto běžných příčin. Požadavek, aby pojala podezření na základě nesprávné koncovky adresáta kopie e-mailu třetí osoby, která v dané věci nijak nekomunikovala a neměla žádný vztah se žalobkyní, označila za přesahující rámec běžné péče a opatrnosti, kterou je na ni možné důvodně požadovat. Zdůraznila, že žalovaná se naproti tomu dopustila celého řetězce vážných pochybení a porušení zákona, která ve svém důsledku zapříčinila vznik předmětné škody. V této souvislosti vyjádřila názor, že soud prvního stupně měl aplikovat ust. § 2918 o. z. a uzavřít, že za škodu odpovídá v plném rozsahu žalovaná. Za nesprávné označila rovněž rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení. V tomto ohledu zdůraznila, že všechny vyúčtované porady advokáta byly účelné, neboť reagovaly na procesní vývoj řízení, přičemž je třeba přihlídnout i k tomu, že žalobkyně je společností založenou podle chorvatského práva bez zaměstnanců se znalostí českého jazyka, a tudíž porady musely probíhat v cizím jazyce. Vyjádřila nesouhlas rovněž s nepřiznáním náhrady nákladů řízení za některá písemná podání s tím, že byla učiněna vždy výlučně na výzvu soudu. Závěrem navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhová.
9. Žalovaná směřovala své odvolání do vyhovujícího výroku o věci samé I. a do výroku o nákladech řízení III. rozsudku soudu prvního stupně. Nesprávnost napadeného rozsudku spatřovala především v nesprávném právním posouzení věci a v nesprávných skutkových zjištěních. Namítala, že nejsou splněny zákonné předpoklady pro náhradu škody, neboť v projednávané věci se nejedná ani o jeden z případů taxativně vyjmenovaných v ust. § 2910 o. z. Vyjádřila názor, že v daném případě nedošlo k zásahu do absolutního práva žalobkyně, když újmu v majetkové sféře nelze automaticky považovat za újmu na absolutním (vlastnickém) právu. Zdůraznila, že v projednávané věci se nejedná o zásah do vlastnického práva žalobkyně, neboť v důsledku podvodného jednání třetí osoby došlo ke snížení zůstatku na účtu žalobkyně, přičemž prostředky na účtu podle ustálené judikatury představují toliko pohledávku majitele účtu vůči bance – tedy relativní právo. Dále namítala, že zákon AML ve vztahu k žalobkyni nepředstavuje ochrannou normu, když zcela zjevně chrání „pouze“ veřejný zájem na prevenci tzv. praní špinavých peněz a potírání terorismu. Své odvolací námítky podrobně rozvinula v doplnění svého odvolání. Na podporu své argumentace poukázala na závěry vyplývající z odborného posudku doc. JUDr. Filipa Melzera, LL.M., Ph.D. a z rozhodovací praxe německých soudů ve sporech obdobného druhu. Vytýkala soudu prvního stupně, že nesprávně ztotožnil kauzalitu s příčinnou souvislostí, když sice správně uzavřel, že zákon AML ve vztahu k žalobci nepředstavuje ochrannou normu, nicméně

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

opomenul tento závěr promítnout do posuzování příčinné souvislosti. Uvedla, že soud prvního stupně se zabýval pouze otázkou kauzality, tj. v zásadě vztahem příčiny a následku v přírodovědeckém smyslu, opomenul však z kauzálního řetězce vyloučit právně irelevantní příčiny. Vyjádřila názor, že absence ochranného účelu zákona AML ve vztahu k jednotlivcům je skutečností, která údajně porušení zákona AML žalovanou z kauzálního řetězce vylučuje. Poukázala na to, že soud prvního stupně aplikoval zákon AML formalisticky, své závěry o údajném porušení zákona AML nedostatečně odůvodnil, opomenul některé skutečnosti a nepřipustně hodnotil postup žalované pod vlivem skutečností, které jí nemohly být v rozhodné době známy. V této souvislosti zdůraznila, že žádnou povinnost podle zákona AML neporušila. Pro případ, že by se odvolací soud neztotožnil se shora uvedenou argumentací ve prospěch závěru o existenci důvodů pro zamítnutí žaloby, namítala, že soud prvního stupně podhodnotil míru spoluzavinění žalobkyně. Současně s ohledem na skutečnost, že žalobkyně nepřijala jakákoliv opatření, mající za cíl zabránit vzniku újmy, vyjádřila názor, že příspěví žalobkyně ke vzniku újmy je minimálně rovnocenné, čemuž odpovídá její spoluzavinění v rozsahu minimálně 50 %. Ze všech uvedených důvodů závěrem navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že se žaloba i ve zbývajících částech předmětu řízení zamítá.

10. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání žalované zdůraznila, že škoda, která žalobkyni jednáním žalované vznikla, představuje újmu na jejím absolutním vlastnickém právu, neboť představuje újmu na jejím jmění v podobě snížení jejich finančních prostředků o částku 19 360 EUR. Poukázala na to, že žalovaná svým opakovaným a zjevným porušením zákona AML a zákona o bankách vytvořila panu B. podmínky pro jeho podvodné jednání, čímž způsobila vznik škody. Vyjádřila přesvědčení, že jednáním žalované došlo k naplnění předpokladu odpovědnosti za škodu podle ust. § 2910 o. z. v důsledku zásahu do jejího absolutního práva. Současně odmítla argumentaci žalované, že třetím osobám obecně nenáleží žádná náhrada škody za porušení zákona AML povinnou osobou, neboť by bylo možné dospět k absurdnímu závěru, že zákon AML je souborem nezávazných doporučení, jejichž flagrantní porušení nezakládá odpovědnost povinné osoby vůči poškozenému, nýbrž pouze odpovědnost povinné osoby za případný přestupek. Setrvala na své odvolací argumentaci a odvolacím návrhu.
11. Odvolací soud přezkoumal podle ust. § 212 a § 212a o.s.ř. napadený rozsudek soudu prvního stupně i řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání účastníků nejsou důvodná.
12. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek skutkových zjištění, vyšel ze správně zjištěného skutkového stavu věci a věc také správně posoudil po právní stránce. Odvolací soud plně sdílí závěry soudu prvního stupně o splnění zákonných předpokladů odpovědnosti žalované za škodu, jakož i o podílu žalobkyně na vzniku škody. V tomto ohledu lze na závěry soudu prvního stupně plně odkázat. Odvolací soud se se soudem prvního stupně plně neztotožnil pouze v dílčím závěru o okamžiku vzniku škody, nicméně ve výsledku neměl rozdíl v náhledu na uvedenou otázku vliv na věcnou správnost rozhodnutí soudu prvního stupně.
13. Zatímco soud prvního stupně váže vznik škody výhradně na okamžik připsání částky 19 360 EUR na předmětný účet, odvolací soud má za to, že připsáním částky 19 360 EUR na předmětný účet proces vzniku škody započal, završen pak byl odepsáním částky 19 200 EUR z předmětného účtu na základě příkazu jeho majitele pana Y. O. B., neboť poté již ve vztahu k této částce nebylo možné využít mechanismů umožňujících zajištění a navrácení peněžitých prostředků, poukázaných na předmětný účet bez právního podkladu, zpět do dispozice žalobkyně. Tomu pak dle názoru odvolacího soudu odpovídá i soudem prvního stupně zjištěná výsledná výše škody, tedy nikoliv 19 360 EUR, odpovídající částce připsané na předmětný účet, nýbrž 19 116,63 EUR, odpovídající

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

rozdílu mezi připsanou peněžitou částkou 19 360 EUR a částkou 243,37 EUR, která byla na předmětném účtu zajištěna a bylo jí možné žalobkyni vrátit.

14. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná již při navázání obchodního vztahu s panem Y. O. B. nepostupovala dostatečně obezřetně, jak jí ukládá ust. § 12 zákona o bankách, a porušila svou povinnost provést kontrolu klienta ve smyslu ust. § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „zákon AML“), když zjevně nevěnovala potřebnou pozornost obsahu listin a dokladů, které jí pan Y. O. B. předložil. V opačném případě by totiž, jak správně uvedl soud prvního stupně, musela nabýt oprávněné pochybnosti o pravosti jím předložených dokladů a o pravdivosti poskytnutých informací. V takovém případě pak bylo její povinností postupovat dle ust. § 15 odst. 1 písm. c) zákona AML a navázání obchodního vztahu s panem Y. O. B. odmítnout.
15. Kontrolu klienta byla žalovaná v souladu s ust. § 9 odst. 1 písm. c) zákona AML povinna provádět i v době trvání obchodního vztahu a podle ust. § 18 odst. 1 zákona AML oznámit bez zbytečného odkladu podezřelý obchodní Finančně analytickému úřadu (dále jen „FAU“), respektive odložit splnění příkazu klienta dle ust. § 20 odst. 1 zákona AML. Žalovaná nicméně nijak nereagovala na skutečnost, že krátce po založení předmětného bankovního účtu dne 11. 5. 2017 na něm proběhly v krátkém časovém sledu (18. 5. 2017, 19. 5. 2017 a 22. 5. 2017) tři bankovní operace, které naplňovaly znaky podezřelého obchodu podle ust. § 6 odst. 1 písm. b), e), i) zákona AML. Historie předmětného účtu, jakož i obdobný průběh bankovní transakce ze dne 24. 5. 2017 pak opodstatňovaly závěr, že i tato operace naplňuje znaky podezřelého obchodu. V takovém případě bylo povinností žalované postupovat dle ust. § 18 odst. 1 a § 20 odst. 1 zákona AML, oznámit existenci podezřelého obchodu FAU a odložit splnění příkazu klienta k odeslání peněžité částky 19 200 EUR na bankovní účet v Nigérii.
16. Příčinou škody může být jen takové protiprávní jednání, bez něhož by škodný následek nevznikl. Nemusí sice jít o příčinu jedinou, nýbrž i jen o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, avšak musí jít o příčinu podstatnou. Je-li více příčin, které působí souběžně anebo následně, je pro existenci příčinné souvislosti nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen (prvotní příčina bezprostředně vyvolala jako následek příčinu jinou a ta postupně případně příčinu další), že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku (srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2004, sp. zn. 25 Cdo 1462/2003, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013 sp. zn. 28 Cdo 1635/2012).
17. Z provedeného dokazování plyne, že v posuzované věci se na vzniku škody podílelo více příčin, jež ve výsledku tvořily propojený řetězec postupně nastupujících příčin a následků. Vedle podvodného jednání třetí osoby a jednání samotné žalobkyně lze za podstatnou příčinu, jež vedla ke škodnému následku, považovat i porušení právních povinností žalované, neboť bez něj by škodný následek shora popsaným způsobem nenastal, tj. nenastal by daným způsobem, v daném čase a v daném místě (srovnej Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo, Zvláštní část (§ 2055-3014/. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, str. 1552).
18. Soud prvního stupně správně uzavřel, že zřízení předmětného účtu žalovanou v rozporu s ust. § 9 odst. 1 písm. b) a ust. § 15 odst. 1 písm. c) zákona AML bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody žalobkyně, když zřízením předmětného účtu žalovaná umožnila odeslání finančních prostředků žalobkyně na předmětný účet na základě falešné zálohové faktury. Vzhledem k odlišnému náhledu na okamžik vzniku škody pak odvolací soud spatřuje vztah příčinné souvislosti také mezi porušením povinnosti žalované stanovené v ust. § 20 odst. 1 zákona AML a

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

vznikem škody, neboť bezodkladným provedením příkazu majitele předmětného účtu k odeslání peněžních prostředků do Nigérie zmařila či podstatně ztížila možnost jejich zajištění a vrácení do dispozice žalobkyně. Odvolací soud se v rámci zkoumání právní kauzality zabýval tím, zda lze žalované vzniklou škodu spravedlivě přičíst, neshledal však žádné okolnosti, které by ve vztahu k žalované mohly vést k omezení přičitatelnosti vzniklého škodného následku. Dospěl přitom k závěru, že mezi porušením právních povinností žalované a vznikem škody je dána adekvátní příčinná souvislost, neboť porušení zákonných povinností ze strany žalované podle obvyklého průběhu věci a životních zkušeností objektivně přispělo ke vzniku škody a žalovaná byla co do podstatných znaků obecného průběhu kauzálního děje schopna vznik škodného následku předvídat.

19. Odvolací soud neshledal opodstatněnými odvolací námitky žalované o absenci zákonných předpokladů odpovědnosti za škodu dle ust. § 2910 o. z.
20. Podle ust. § 2910 o. z. škůdce, který vlastním zaviněním poruší právní povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.
21. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že v daném případě nejsou splněny zákonné předpoklady odpovědnosti žalované za škodu dle ust. § 2910 věta druhá o. z. a tedy pro náhradu prosté ekonomické škody, když porušením povinností stanovených zákonem AML nedošlo k porušení jeho ochranného účelu, neboť účelem zákona AML není ochrana individuálních zájmů konkrétních osob, nýbrž ochrana zájmu obecného, tj. zabránit zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti a k financování terorismu a vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání (ust. § 1 zákona AML). Soud prvního stupně správně posoudil, že v daném případě je naplněna skutková podstata odpovědnosti za škodu dle ust. § 2910 věta první o. z., když porušením právních povinností žalované bylo zasaženo do vlastnického práva žalobkyně, a tedy do jejího práva absolutního.
22. Nelze přisvědčit odvolacím námitkám žalované v tom smyslu, že v projednávané věci se nejedná o zásah do vlastnického práva žalobkyně, neboť v důsledku podvodného jednání třetí osoby došlo ke snížení zůstatku na účtu žalobkyně, přičemž prostředky na účtu podle ustálené judikatury představují toliko pohledávku majitele účtu vůči bance – tedy relativní právo. V tomto ohledu je třeba vycházet z širokého pojetí věci v právním smyslu dle ust. § 489 o. z. a skutečnosti, že předmětem vlastnického práva mohou být dle ust. § 979 o. z. jak věci hmotné, tak nehmotné. Pohledávka je tak nehmotnou věcí v právním smyslu (ust. § 496 odst. 2 o. z.) a vlastnictví pohledávky je právem absolutním, působícím vůči všem. Zásah do vlastnického práva pohledávky majitele účtu vůči bance pak nelze považovat za prostou ekonomickou škodu, neboť z hlediska rozpoznatelnosti pro škůdce je zřejmé jasné ohraničení oblasti, do které nesmí zasahovat, a nikoliv o zásah do majetkové sféry poškozeného vyplývající ze složitých a provázaných ekonomických vztahů, které nejsou škůdci zřejmé (srovnej Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo, Zvláštní část (§2055-3014/. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 1546 - 1547).
23. Konečně odvolací soud neshledává opodstatněnými ani odvolací námitky účastníků ve vztahu k posouzení míry, v jaké se žalobkyně spolupodílela na vzniku škody. Soud prvního stupně své úvahy v tomto směru řádně zdůvodnil a odvolací soud se s nimi plně ztotožňuje. K odvolacím námitkám žalobkyně lze pak uvést, že nedostatek obezřetnosti není na její straně spatřován v tom, že telefonicky neověřovala správnost každé přijaté faktury, nýbrž v tom, že neověřila správnost faktury, která jí byla doručena znovu krátce po zaslání předchozí faktury, a to s uvedením jiného bankovního spojení a formou nezabezpečené e-mailové komunikace s koncovkami emailových

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

adres některých adresátů kopie zprávy, odpovídajícími kódům afrických zemí – Mali (.ml) a Středoafričké republiky (.sf). V kontextu těchto okolností nelze požadavek na ověření pravosti zaslané faktury a změny bankovního spojení smluvního partnera považovat za přesahující rámec běžné péče a opatrnosti, kterou lze na žalobkyni jako podnikateli spravedlivě požadovat. Podíl žalobkyně na vzniku škody tak nelze hodnotit jako zanedbatelný, nelze jej však považovat ani za rovnocenný s podílem žalované, která se na vzniku škody podílela porušením svých zákonných povinností. Závěr soudu prvního stupně o spoluodpovědnosti žalobkyně za vzniklou škodu v rozsahu 30 % považuje odvolací soud za zcela správný a plně odpovídající konkrétním skutkovým okolnostem dané věci.

24. Ze všech uvedených důvodů dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně rozhodl věcně správně, pokud žalobě vyhověl co do uplatněného nároku na náhradu škody ve výši 13 381,64 EUR s příslušenstvím a ve zbytku žalobu jako nedůvodnou zamítl. Soud prvního stupně nepochybil ani při rozhodování o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky navzájem, když žalobkyni přiznal náhradu podle poměru úspěchu a neúspěchu účastníků ve sporu a výši náhrady také správně vyčíslil. Odvolací soud se plně ztotožňuje se způsobem, jakým soud prvního stupně hodnotil účelnost žalobkyní vyúčtovaných úkonů právní služby, jakož i s důvody, pro které žalobkyni náhradu nákladů spojených s některými, v odůvodnění napadeného rozsudku specifikovanými, úkony nepřiznal.
25. Na základě uvedeného odvolací soud postupem dle ust. § 219 o.s.ř. napadený rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný v plném rozsahu potvrdil.
26. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 2 o.s.ř. Žalobkyně byla jak v řízení před soudem prvního stupně, tak v řízení odvolacím úspěšná v 69% předmětu řízení. Proto jí byla podle poměru úspěchu a neúspěchu ve sporu přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení ve výši 18 148,50 Kč, odpovídající 38% (úspěch 69% - neúspěch 31%) celkových nákladů odvolacího řízení v částce 47 759,21 Kč. Náklady, jež žalobkyni v průběhu odvolacího řízení vznikly, se přitom sestávají ze zaplaceného soudního poplatku 7 633 Kč a z nákladů právního zastoupení v souvislosti se třemi úkony právní služby, a to s odvoláním žalobkyně z 27. 12. 2019, s vyjádřením žalobkyně k odvolání žalované a s účastí právního zástupce žalobkyně u ústního jednání dne 21. 5. 2020. Při výpočtu odměny advokáta vycházel odvolací soud z tarifní hodnoty vypočtené podle kurzu České národní banky platného pro nákup valut v době započítání úkonu právní služby. Náklady právního zastoupení žalobkyně se tak sestávají z odměny advokáta 10 800 Kč za odvolání žalobkyně z 27. 12. 2019 (tarifní hodnota 463 091,20 Kč), z odměny advokáta 10 800 Kč za vyjádření žalobkyně k odvolání žalované z 27. 2. 2020 (tarifní hodnota 460 380,80 Kč) a z odměny advokáta 10 300 Kč za účast při ústním jednání dne 21. 5. 2020 (tarifní hodnota 499 294,40 Kč) dle ust. § 7 bod 6 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „advokátní tarif“). Dále jsou náklady právního zastoupení žalobkyně tvořeny paušální náhradou hotových výdajů 900 Kč za 3 úkony právní služby po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 4 advokátního tarifu, náhradou za promeškaný čas při cestě právního zástupce z Brna do Prahy a zpět dne 21. 5. 2020 ve výši 1 000 Kč, tj. 10 započatých půlhodin po 100 Kč dle ust. § 14 odst. 3 advokátního tarifu, náhradou cestovních výdajů ve výši 2 421 Kč při cestě právního zástupce z Brna do Prahy a zpět dne 21. 5. 2020 osobním automobilem Škoda Octavia RZ: xxx s průměrnou spotřebou paliva 5,13 l/100 km, vzdáleností 416 km, cenou motorové nafty 31,80 Kč/l a základní náhradě za 1 km jízdy ve výši 4,20 Kč dle vyhl. 358/2019 Sb. Konečně k nákladům právního zastoupení patří dle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř. také náhrada 21% daně z přidané hodnoty ve výši 5 145,21 Kč s tím, že v souladu s vyúčtováním právního zástupce žalobkyně nebyla s ohledem na datum, od kdy je právní zástupce žalobkyně plátcem daně z přidané hodnoty, navýšena o daň z přidané hodnoty odměna advokáta a paušální náhrada hotových výdajů za úkon právní služby – sepis odvolání z 27. 12. 2019.

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, jen za podmínek stanovených v ust. § 237 o.s.ř.

Praha 21. května 2020

JUDr. Ivana Kotrčová v. r.
předsedkyně senátu